

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

Кафедра філософії та соціології _
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Сучасна наукова революція
(назва дисципліни)

для третього освітньо-наукового рівня
доктор філософії (PhD)

напряму / спеціальності(ей) _____ для всіх напрямів і спеціальностей

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 20.11.2019

Завідувач кафедри проф. Кононов Ч.Ф. (підпис)

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

- **Назва дисципліни.**
СУЧАСНА НАУКОВА РЕВОЛЮЦІЯ
- **Код дисципліни.**
ВЗПЗ
- **Тип дисципліни.**
Вибіркова
- **Рік (роки) навчання.**
1-й
- **Семестр / семестри.**
2
- **Кількість кредитів ECTS.**
3,0
- **Відомості про викладача (викладачів).**
Кононов Ілля Федорович – професор, доктор соціологічних наук, завідувач кафедри філософії та соціології, e-mail: kononov_if@ukr.net
- **Мета вивчення дисципліни (в термінах результату навчання й компетенції).**
Мета – сформувати у аспірантів першого року навчання уявлення про теорії наукових революцій, про парадигмальну природу наукового пізнання, про зміну методологічних орієнтирів з переходом від однієї парадигми до іншої. Дати уявлення про наукові програми і сутність сучасних наукових програм. Сформувати уявлення про четверту наукову революцію, яка розгортається в наш час, і про сучасну методологічну ситуацію.
Вивчення наукових революцій, що вже відбулися, і сучасної наукової революції повинне допомогти аспірантам сформувати власні методологічні установки, співвіднести методологічну ситуацію в своїй науці з загальнонауковою методологічною ситуацією, вписати ситуацію в українській науці в загальносвітовий науковий процес. Таким чином, призначення курсу полягає в методологічному озброєнні аспірантів та в формуванні у них конкурентоздатних методологічних платформ при проведенні дисертаційних досліджень.
- **Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни).**
Університетські курси філософії і соціології.
- **Зміст дисципліни.**

		денна форма навчання	заочна форма навчання
--	--	----------------------	-----------------------

№	Змістовні модулі та їхня структура	за га ль на кі ль кі ст ь	ле кц ії	пр ак ти чн і за ня тт я	ла бо ра то рн і ро бо ти	са мо ст ій на ро бо та	за га ль на кі ль кі ст ь	ле кц ії	пр ак ти чн і за ня тт я	ла бо ра то рн і ро бо ти	са мо ст ій на ро бо та
Змістовий модуль 1. Наука та наукове пізнання											
1.1.	Наука як соціальний інститут і форма пізнавальної діяльності	6	2			4	6	2			4
1.2.	Філософія і культурне обґрунтування науки	6	2			4	6	2			4
1.3.	Структура наукового пізнання і наукового знання	6	2			4	6	2			4
1.4.	Формування уявлень про науку як про надособову систему, що здатна до саморозвитку. Карл Поппер і Імре Лакатос.	6	2			4	6	2			4
1.5.	Теорія наукових революцій В'ячеслава Стьопіна	6	2			4	6	2			4
1.6.	Наукова раціональність і її історичні типи	6	2			4	6	2			4
	Разом за змістовим модулем 1	36	12			24	36	12			24
Змістовий модуль 2. Історичні типи наукової революції											
2.1.	Перша наукова революція і становлення науки нового часу	7	2			5	7	2			5
2.2.	Друга наукова революція і формування предметної матриці сучасної науки	7	2			5	7	2			5
2.3.	Третя наукова революція і подолання механіцизму. Філософське значення ЗТВ і квантової механіки	7	2			5	7	2			5
2.4.	Четверта наукова революція і сучасна методологічна ситуація	7	2			5	7	2			5
2.5.	В. І. Вернадський як передвісник четвертої наукової революції. Загальнонаукове значення ідеї ноосфери	7	2			5	7	2			5
2.6.	Світоглядне значення інфляційної космології	7	2			5	7	2			5
2.7.	Світоглядне і методологічне значення синергетики. Нежива і жива природа під кутом зору самоорганізації	7	2			5	7	2			5
2.8.	Методологічна ситуація в науках про суспільство	5				5	5				5
	Разом за змістовим модулем 2	54	14			40	54	14			40
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	90	26			64	90	26			64

- **Список рекомендованой навчальної літератури.**

- **Основна навчальна література**

- Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере // Вернадский Владимир Иванович. Философские мысли натуралиста. – М.: Наука, 1988. – С. 503 – 512.
- Кримський С. Б. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К.: ПАПАПАН, 2003.
- Кун Т. Структура научных революций / Томас Кун / пер. с англ. И. З. Налетова. – М.: РГБ, 2007.
- Лакатос И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ // Лакатос И. Методология исследовательских программ. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2003.
- Лук'янець В. С. та ін. Світоглядні імплікації науки. – К. : ПАПАПАН, 2004.
- Попович М. В. Бути людиною / Мирослав Володимирович Попович. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2011.
- Поппер К. Р. Предположения и опровержения. Рост научного знания / Карл Р. Поппер / Пер. с англ. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2004.
- Степин В. С., Розов М. А., Горохов В.Г. Философия науки и техники / Вячеслав Семёнович Степин, Михаил Александрович Розов, Виталий Георгиевич Горохов. – М.: Гардарики, 1996.
- Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы: учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / Вячеслав Семёнович Степин. – М.: Гардарики, 2006.
- Томпсон М. Философия науки / Мел Томпсон. — Пер. с англ. А. Гарькавого. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003.

- **Додаткова навчальна література**

- Валлерстайн Иммануил. Миросистемный анализ: Введение/пер. Н.Тюкиной. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. (Серия «Университетская библиотека Александра Погорельского»)
- Дмитриев И. С. Искушение святого Коперника: ненаучные корни научной революции / Игорь Сергеевич Дмитриев. - СПб.: Изд-во С-Петербургского у-та, 2006.
- Инфельд Л. Мои воспоминания об Эйнштейне // Успехи физических наук. – 1956. – Май. – Т. LIX. – Вып. 1. – С. 135 – 184.
- Микешина Л.А. Философия науки: Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования: учеб. пособие / Л.А. Микешина. — М.: Прогресс-Традиция: МПСИ: Флинта, 2005.
- Современная космология: философские горизонты / Под ред. В. В. Казютинского. – М.: Канон+, 2011.
- Эйнштейн А., Инфельд Л. Эволюция физики. Развитие идей от первоначальных понятий до теории относительности и квантов / Альберт Эйнштейн, Леопольд Инфельд (пер. с англ. С. Г. Суворова). - М.: [Амфора](#), 2013
- Хакен Г. Тайны природы. Синергетика: учение о взаимодействии. – Москва – Ижевск: Институт компьютерных исследований, 2003.
- Швырев В. С. Рациональность как ценность культуры: традиция и современность / Владимир Сергеевич Швырев. – М.: Прогресс-Традиция, 2003.
- Shapin, Steven. The Scientific Revolution / Steven Shapin. - The University of Chicago Press, Ltd., London, 1996.

- **Технології викладання та атестації.**

Діяльність студента:

- опанування теоретичного матеріалу на лекційних заняттях;
- підготовка презентацій тем курсу в рамках самостійної роботи;
- самопідготовка (вивчення рекомендованої літератури в рамках самостійної роботи студента та підготовки до підсумкового контролю).

Поточний контроль:

дві письмові модульні контрольні роботи.

Форма семестрового контролю:

II семестр – залік.

- **Критерії оцінювання (у %).**

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні контрольні роботи – 60%;
- самостійна робота – 40%.

- **Мови викладання.**

Українська.